

Bruxelles, 25. ožujka 2019.

OBAVIJEST SUDIONICIMA

POVLAČENJE UJEDINJENE KRALJEVINE I PRAVO EU-A U PODRUČJU TRŽIŠNOG NATJECANJA

Ujedinjena Kraljevina dostavila je 29. ožujka 2017. obavijest o namjeri povlačenja iz Unije na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji („UEU”). Europsko vijeće je 22. ožujka 2019. odlučilo (članak 50.), u dogovoru s Ujedinjenom Kraljevinom i u slučaju da Zastupnički dom odobri Ugovor o povlačenju s 29. ožujkom 2019., produljiti dvogodišnje razdoblje iz članka 50. stavka 3. UEU-a do 22. svibnja 2019.

U slučaju da Zastupnički dom ne odobri Ugovor o povlačenju s 29. ožujkom 2019., Europsko vijeće je odlučilo produljiti razdoblje predviđeno u članku 50. stavku 3. UEU-a do 12. travnja 2019. To znači da od 13. travnja 2019. u 00:00 prema srednjoeuropskom vremenu („datum povlačenja”) Ujedinjena Kraljevina može biti „treća zemlja”¹.

Priprema za povlačenje nije samo pitanje EU-a i nacionalnih tijela nego i privatnih subjekata.

S obzirom na neizvjesnost oko ratifikacije sporazuma o povlačenju, sve zainteresirane strane, a posebno gospodarski subjekti, podsjećaju se na pravne posljedice koje treba uzeti u obzir kad Ujedinjena Kraljevina postane treća zemlja.

Podložno prijelaznom razdoblju predviđenom u Sporazumu o povlačenju², od datuma povlačenja Ujedinjena Kraljevina postat će treća zemlja kad je riječ o primjeni pravila EU-a u području tržišnog natjecanja³.

Ova se obavijest daje određene smjernice samo o glavnim mogućim posljedicama za koje se predviđa da bi ih tzv. scenarij bez dogovora mogao imati na primjenu prava EU-a u području tržišnog natjecanja (protumonopolska politika, kontrola koncentracija)⁴.

¹ Treća zemlja je zemlja koja nije država članica EU-a.

² Usp. dio četvrti Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL L 66 I, 19.2.2019., str. 1.).

³ Međutim, dok se Ujedinjena Kraljevina ne povuče, pravo EU-a u području tržišnog natjecanja u njoj se i dalje u potpunosti primjenjuje, kao i u svakoj drugoj državi članici.

⁴ Obavijest je neslužbeni dokument službi Glavne uprave za tržišno natjecanje koji ne stvara prava niti na njih utječe te ne obvezuje Europsku komisiju.

1. PRIMJENA PROTUMONOPOLSKIH PRAVILA EU-A

Primjena protumonopolskih pravila EU-a uređena je člancima 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”), Uredbom (EZ) br. 1/2003⁵ i Uredbom (EZ) br. 773/2004⁶. Taj pravni okvir dopunjen je drugim uredbama, koje se odnose na posebne vrste postupanja ili posebne sektore, pojašnjenjima danima u raznim odlukama,⁷ obavijestima i smjernicama koje je donijela Europska komisija („Komisija”) te sudskom praksom sudova Unije⁸.

Teritorijalno područje primjene prava EU-a u području tržišnog natjecanja

Teritorijalno područje primjene protumonopolskih pravila EU-a utvrđeno je u člancima 101. i 102. UFEU-a, kako ih tumači Sud Europske unije („Sud”). Pravila se primjenjuju neovisno o državljanstvu poduzetnika, njegovoj zemlji osnutka ili sjedišta te mogu obuhvaćati postupanje tog poduzetnika izvan EU-a. Sud je utvrdio da činjenica da poduzetnik koji je stranka sporazuma ima sjedište u trećoj zemlji ne sprječava primjenu UFEU-a ako taj sporazum ima učinak na području unutarnjeg tržišta⁹. U slučaju sklapanja sporazuma izvan EU-a Komisijina nadležnost može se opravdati u okviru međunarodnog javnog prava na temelju provedbe sporazuma u EU-u¹⁰ ili na temelju doktrine kvalificiranih učinaka u EU-u¹¹.

Stoga činjenica da će Ujedinjena Kraljevina nakon povlačenja postati treća zemlja neće imati znatan utjecaj na primjenjivost protumonopolskih pravila EU-a na poduzetnike iz Ujedinjene Kraljevine. Kao i na sve druge poduzetnike koji su registrirani ili imaju sjedište u trećoj zemlji, i na poduzetnike iz UK-a primjenjivat će se protumonopolska pravila EU-a ako se njihovo protutržišno ponašanje odvija u EU-u ili ima učinak u EU-u. To se odnosi na javna društva i na društva koja uživaju posebna ili isključiva prava, a imaju sjedište ili poslovni nastan u Ujedinjenoj Kraljevini.

Posebna pitanja povezana s primjenom protumonopolskih pravila EU-a nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine

⁵ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [10. stavak 1.] i [10. stavak 2.] Ugovora, SL L 1, 4.1.2003., str. 1.

⁶ Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [10. stavak 1.] i [10. stavak 2.] Ugovora, SL L 123, 27.4.2004. str. 18.

⁷ Odluka 2011/695/EU Predsjednika Europske komisije od 13. listopada 2011. o funkciji i opisu posla službenika za usmene rasprave u određenim postupcima tržišnog natjecanja, SL L 275, 20.10.2011., str. 29.

⁸ Pregled zakonodavstva i raznih obavijesti i smjernica dostupan je ovdje: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html>.

⁹ Vidi npr. presudu Suda od 25. studenoga 1971, *Béguelin Import*, 22/71, ECLI:EU:C:1971:113, točku 11.

¹⁰ Presuda Suda od 27. rujna 1988, *Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija*, spojeni predmeti 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i od 125/85 do 129/85, ECLI:EU:C:1988:447, točka 16.

¹¹ Presuda Suda od 6. rujna 2017, *Intel Corp. v. Komisija*, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, točke 43. – 47.

Komisija će i dalje biti nadležna za sporazume ili postupanje koji utječu na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Istodobno i Ujedinjena Kraljevina može biti nadležna za takve prakse na temelju svojih nacionalnih protumonopolskih pravila.

Posljedice za Komisijine istražne ovlasti i valjanost Komisijinih odluka

Komisija više neće moći u Ujedinjenoj Kraljevini provoditi istrage na temelju članka 20. Uredbe (EZ) br. 1/2003. Komisija će i dalje moći prikupljati informacije na temelju članka 18. Uredbe (EZ) br. 1/2003.

Sve odluke koje je Komisija donijela na temelju članaka 101. i 102. UFEU-a prije povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a ostat će valjane.

2. KONTROLA KONCENTRACIJA U EU-U

Kontrola koncentracija u EU-u uređena je Uredbom EU-a o koncentracijama („Uredba o koncentracijama”)¹² i njezinom provedbenom uredbom¹³. Taj pravni okvir dopunjen je pojašnjenjima danima u raznim obavijestima i smjernicama Komisije te sudskom praksom sudova Unije¹⁴.

Uredbom o koncentracijama utvrđuje se sustav *ex ante* kontrola, u kojem uključene strane za određene vrste transakcija s određenim pragovima prihoda moraju dobiti odobrenje Komisije prije nego što ih mogu provesti. Ako je određena transakcija u nadležnosti Komisije na temelju Uredbe o koncentracijama, države članice ne smiju na tu transakciju primjenjivati svoje nacionalne propise o tržišnom natjecanju. Međutim, mogu poduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu legitimnih interesa koji nisu uzeti u obzir Uredbom o koncentracijama, pod uvjetima utvrđenima člankom 21. te uredbe. Isključiva nadležnost Komisije u EU-u na temelju Uredbe o koncentracijama naziva se načelom „sve na jednom mjestu”.

Kad je riječ o protumonopolskim pravilima, sustav EU-a za kontrolu koncentracija primjenjuje se neovisno o državljanstvu, zemlji osnutka ili sjedištu poduzetnika. Stoga činjenica da će Ujedinjena Kraljevina nakon povlačenja iz EU-a postati treća zemlja neće imati utjecaj na primjenjivost Uredbe o koncentracijama na poduzetnike iz UK-a ako su ispunjeni kriteriji nadležnosti iz Uredbe o koncentracijama.

Moguće je da će i Komisija i nacionalno tijelo UK-a za tržišno natjecanje biti nadležni za usporedno preispitivanje planirane koncentracije, ali na temelju vlastitih zasebnih materijalnih pravila i pravila o nadležnosti u području kontrole

¹² Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika, SL L 24, 29.1.2004., str. 1.

¹³ Uredba Komisije (EZ) br. 802/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika i njezini prilozi (obrazac CO, skraćeni obrazac CO, obrasci RS i RM) (SL L 133, 30.4.2004., str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1033/2008 (SL L 279, 22.10.2008., str. 3.) i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1269/2013 (SL L 336, 14.12.2013. str. 1.).

¹⁴ Pregled zakonodavstva i raznih obavijesti i smjernica dostupan je ovdje: <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>.

koncentracija¹⁵. Stoga u tom smislu poduzetnici više neće moći koristiti prednosti načela „sve na jednom mjestu”.

Posebna pitanja povezana s ocjenom Komisijine nadležnosti

Relevantni datum za utvrđivanje nadležnosti EU-a za koncentraciju na temelju članka 1. i 3. Uredbe o koncentracijama datum je sklapanja pravno obvezujućeg sporazuma, objave javnog nadmetanja ili stjecanja kontrolnog udjela ili datum prve prijave koncentracije, ovisno o tomu koji datum nastupi ranije¹⁶. Ta se pravila ne mijenjaju izlaskom Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Ako neki od relevantnih događaja vremenski prethodi povlačenju Ujedinjene Kraljevine, Komisija će procijeniti jesu li na datum tog događaja bili ispunjeni kriteriji za utvrđivanje nadležnosti iz Uredbe o koncentracijama.

Ako relevantni datum za utvrđivanje nadležnosti EU-a pada nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine, Komisija pri utvrđivanju relevantnog prihoda na razini EU-a i relevantnog prihoda u pojedinačnim državama članicama¹⁷ više neće uzimati u obzir prihod koji su stranke u koncentraciji ostvarile u Ujedinjenoj Kraljevini.

Posebna pitanja nadležnosti nakon upućivanja za koncentracije koje nemaju značaj za cijeli EU

Kad je riječ o nadležnosti Komisije nakon upućivanja predmeta koji se odnosi na koncentraciju bez značaja za cijeli EU, treba razlikovati upućivanja prije prijavljivanja u skladu s člankom 4. stavkom 5. Uredbe o koncentracijama od upućivanja nakon prijavljivanja u skladu s člankom 22. iste uredbe.

- Upućivanja prije prijavljivanja u skladu s člankom 4. stavkom 5. Uredbe o koncentracijama

U skladu s člankom 4. stavkom 5. Uredbe o koncentracijama podnositelj prijave može putem obrazloženog podneska obavijestiti Komisiju da bi trebala ispitati koncentraciju koja nema značaj za cijelu Uniju ako se koncentracija može ocijeniti prema nacionalnom pravu tržišnog natjecanja najmanje triju država članica. Svaka nadležna država članica može uložiti prigovor u roku od 15 radnih dana. U slučajevima u kojima je podnesak na temelju članka 4. stavka 5. predan prije datuma povlačenja i koncentracija koja nema značaj za cijelu Uniju može se ocijeniti u trima državama članicama, a jedna od njih je Ujedinjena Kraljevina, Komisija stječe nadležnost na temelju članka 4. stavka 5. Uredbe o koncentracijama ako je prije povlačenja Ujedinjene Kraljevine istekao rok od 15 radnih dana, a ni jedna nadležna država članica nije izrazila svoje protivljenje.

¹⁵ Kao što je sada slučaj za transakcije koje preispituju Komisija i agencije trećih zemalja nadležne za tržišno natjecanje.

¹⁶ Vidjeti točku 156. Pročišćene obavijesti Komisije o nadležnosti prema Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika, SL C 95, 16.4.2008., str. 1.

¹⁷ Stoga se možda neće morati prijavljivati određene transakcije koje bi ispunjavale pragove utvrđene Uredbom o koncentracijama kada bi se uzimao u obzir prihod koji su poduzetnici ostvarili u UK-u; primjerice ako ciljani poduzetnik ne ostvari prihod od najmanje 250 milijuna EUR u EU-u, ne uzimajući u obzir prihod ostvaren u Ujedinjenoj Kraljevini.

Činjenica da se koncentracija može ocijeniti u Ujedinjenoj Kraljevini više neće biti relevantna za primjenu članka 4. stavka 5. Uredbe o koncentracijama za podneske predane nakon povlačenja.

- Upućivanja nakon prijavljivanja u skladu s člankom 22. Uredbe o koncentracijama

Nakon povlačenja Ujedinjena Kraljevina više neće biti ovlaštena za upućivanje predmeta Komisiji ili pridruživanje zahtjevima drugih država članica za upućivanje u skladu s člankom 22. Uredbe o koncentracijama. Ako je Ujedinjena Kraljevina prije datuma povlačenja podnijela zahtjev za upućivanje ili se pridružila zahtjevu druge države članice za upućivanje i Komisija je u skladu s člankom 22. stavkom 3. Uredbe o koncentracijama prije datuma povlačenja Ujedinjene Kraljevine odlučila (ili se smatra da je odlučila) ispitati koncentraciju, predmet će se smatrati upućenim i u odnosu na Ujedinjenu Kraljevinu. U suprotnom, predmet se neće smatrati upućenim u odnosu na Ujedinjenu Kraljevinu.

Materijalnopravna ocjena

Od datuma povlačenja i ako se Sporazum o povlačenju ne ratificira, Komisija će morati uzeti u obzir činjenicu da Ujedinjena Kraljevina više neće biti dio unutarnjeg tržišta. To znači da više neće biti u nadležnosti Komisije da utvrdi bi li planirana koncentracija znatno omela učinkovito tržišno natjecanje na nacionalnom tržištu Ujedinjene Kraljevine ili njezinim podnacionalnim tržištima. Nadalje, na trgovinu između EU-a i UK-a možda će se primjenjivati nove carine i necarinske prepreke. To će možda utjecati na Komisijinu ocjenu tržišnog natjecanja, među ostalim, stabilnosti i izvedivosti korektivnih mjera u slučaju da koncentracija izaziva zabrinutost u pogledu tržišnog natjecanja. Povezane posljedice morat će se ocjenjivati pojedinačno za svaki slučaj i stranke u koncentraciji pozivaju se da te aspekte rasprave sa službama Glavne uprave Europske komisije za tržišno natjecanje.

Inspekcije na temelju članka 13. Uredbe o koncentracijama više se neće moći provoditi u Ujedinjenoj Kraljevini. Komisija će i dalje moći prikupljati informacije na temelju članka 11. Uredbe o koncentracijama.

Valjanost odluka Komisije na temelju Uredbe o koncentracijama i nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine

Sve odluke Komisije donesene na temelju Uredbe o koncentracijama (uključujući odluke o određivanju uvjeta i obveza) vrijedit će i nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine. Radi jasnoće ne bi se trebalo razlikovati između odluka koje se odnose na utjecaj koncentracije na tržišno natjecanje na razini Europskoga gospodarskog prostora ili na razini bilo koje od preostalih 27 država članica EU-a od odluka Komisije koje se odnose na utjecaj koncentracije na nacionalno tržište UK-a ili njezina podnacionalna tržišta. Odluka će u načelu ostati valjana i u slučajevima u kojima se obvezama rješava pitanje tržišnog natjecanja koje utječe samo na nacionalno tržište UK-a ili njezina podnacionalna tržišta¹⁸.

¹⁸ Naime, budući da je Komisija bila nadležna u trenutku donošenja odluke, ona je i obvezna zatražiti korektivne mjere za otklanjanje zabrinutosti povezane s tržišnim natjecanjem u Ujedinjenoj Kraljevini, dok nacionalno nadležno tijelo UK-a za to nije bilo nadležno.

Nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine stranke mogu u određenim okolnostima razmotriti mogućnost da od Komisije zatraže da ukine, izmijeni ili zamijeni određene obveze, u skladu sa standardnom klauzulom o preispitivanju, koja je obično uključena u obveze¹⁹. Zahtjevi se mogu smatrati utemeljenima ako se predmetne obveze odnose na pitanja tržišnog natjecanja samo na tržištima UK-a (ili tržištima koja uključuju samo UK i treću zemlju). Službe Glavne uprave za tržišno natjecanje bit će na raspolaganju za davanje smjernica u pojedinačnim slučajevima.

Dodatne informacije možete pronaći na internetskim stranicama Komisije o pravu EU-a u području tržišnog natjecanja (http://ec.europa.eu/competition/index_en.html). Te će se stranice prema potrebi dodatno ažurirati.

Europska komisija
Glavna uprava za tržišno natjecanje

¹⁹ Vidjeti odjeljak F Komisijina predložka teksta o obvezama prodaje poslovanja (klauzula o preispitivanju), dostupno na <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>.